

Kerkdienst Janskerk 17 juli

Thema: Hosea, liefdesrelatie

Lezing: Hosea 2, 10-25

Voorganger: Marieke Milder (gemeentepastor katholiek)

Inleiding

Hosea beschrijft gepassioneerd over de band tussen God en zijn volk Israël in termen van een relatie. Het is een voortdurend aantrekken en afstoten, waarbij het volk wordt geportretteerd als overspelig. Zij hebben God verlaten voor andere goden. God heeft zijn volk lief en doet een belofte om zich over haar te ontfermen. Tegelijk is er sprake van verontwaardiging en woede bij God over de ontrouw, waar onheilsprofetieën klinken, gevolgd door een oproep om terug te keren. Liefde heeft bij Hosea te maken met wederkerigheid, met een bewuste afstemming op de ander en daarnaar te handelen, daar aan vast te houden. De relatie met de Ander staat centraal bij Hosea. Wat doen deze Godsbeelden met ons? Hoe ervaren wij onze band met God en welke rol spelen we daarin?

Overweging

Boosheid. Dat is het eerste wat je hoort in de woorden van Hosea. Boosheid op het volk, boosheid op zijn vrouw die hem ontrouw was.

Boosheid was wat ik om me heen hoorde, en zelf ook voelde bij de gebeurtenissen van de afgelopen dagen.

Boosheid om een idioot die het verzint om op onschuldige mensen, kinderen, in te rijden.

Boosheid op de puinhoop in Turkije, met een dubieuze premier en een nog dubieuzer leger dat doet alsof we nog in de jaren 70 van de vorige eeuw leven.

Boosheid omdat je er zo weinig aan kunt doen. Machteloze woede.

Hosea richt zich boos tot een ontrouw volk, en maakt daarbij de vergelijking met een vrouw die ontrouw is - zo wordt er over het volk Israël gesproken. Het zou kunnen dat Hosea, de schrijver van deze tekst, zelf een huwelijk had dat op de klippen liep en waarin zijn partner een relatie aanging met een ander, of meerdere anderen... maar of dat zo is zullen we niet weten.

De passie waarmee hij spreekt doet op zijn minst vermoeden dat hij zich goed kan inleven. De ander is van het padje, neemt andere besluiten, heeft haar beloften verbroken, richt zich op anderen...

De dingen die de ontrouwe echtgenote in zijn ogen verkeerd deed en de dingen die het volk verkeerd doet lopen door elkaar heen.

En de echtgenoot, God, is boos.

‘Ik zal haar de kleren van het lijf rukken in het bijzijn van haar minnaars, en niemand die haar uit mijn greep kan redden.’

Je zou als vrouw maken dat je wegkomt, met die agressieve taal.
'Ik zal haar straffen voor de feesten die ze aan de Baals wijdde en waarop ze hun offers bracht.'

Dat klinkt dan wel weer als een dreigement aan het volk en niet aan de vrouw.

Het volk, eerder in de tekst aangesproken als 'niet mijn volk', en 'die geen ontferming verdient' zal zich, geïdentificeerd met de ontrouwe echtgenote, afgevraagd hebben wat het was, die ontrouw, waarin dat bestond, wat het verkeerd had gedaan.... het heeft iets met Baalsverering, afgodendienst te maken. Het volk was uit het oog verloren wat er werkelijk toe doet en richtte zich op dingen die daar weinig meer mee te maken hadden. Ingesukkeld was het, in slaap gevallen, niet meer bij de kern, niet meer bij de Eeuwige, afgeleid, verstrooid, bezig met muizenissen, of met verkeerde dingen...

Ontrouw aan wat er werkelijk toe doet is van alle tijden. Je kunt ongemerkt, sluipenderwijs, in een situatie terecht komen waarin je de kern bent kwijtgeraakt, waarin je niet meer weet waar het om draait, wat er toe doet. Wat waren ook weer je idealen? Welke voornemens over hoe je je leven inricht ben je ook alweer vergeten? Ziet je leven er nog zo uit dat je kunt komen tot de kern, of ben je verstrooid geraakt, afgeleid, gericht op onbelangrijke muizenissen, of verdronken in dingen die heel belangrijk lijken maar die op je sterfbed weleens zouden kunnen blijken onbelangrijk te zijn...? Wie of wat doen er ook weer toe in je leven?

God geeft in het verhaal aan wat de plek is om daar achter te komen: de woestijn. God zal de vrouw, het volk, in de woestijn lokken, tot de woestijn verleiden, en daar zal God spreken tot haar hart. De woestijn is een plek waar het leeg is, waar alle afleiding is verdwenen en je alleen jezelf nog hebt.

Daar, in de woestijn, zal er weer een verbinding ontstaan van hart tot hart, waarin de hele schepping mag meedoen en meejubelen. Liefde en ontferming zullen de boventoon voeren, er zal rust en vrede komen.

Waar zijn wij nu? Verstrooid in de afgodendienst, de wezenlijke dingen uit het oog verloren?

Of in de woestijn, waar de omslag plaatsvindt?

Het is dan wel een woestijn met veel geweld, op dit moment. Of misschien niet met meer geweld dan eerder, maar geweld dat dichterbij komt, dat ons raakt.

Woestijn is dan de plek van het niet meer weten, geen weg zien, verwarring, dorst. Leegte.

Wat staat ons te doen?

Stemmen die zeggen dat er iets moet veranderen zijn er genoeg. Mensen, veel jonge mensen, die aan de slag gaan, werken aan duurzaamheid, delen, betrokken zijn op elkaar, ook. Mensen die in verzet komen, mensen die zich niet laten lamleggen door angst, mensen die het vertikken om hun liefde te laten doorslaan naar haat.

Kun je ze zien, de tekenen van hoop? Maak je er deel van uit?

Ik nodig ons allen uit om ons te laten verlokken naar de woestijn, om er te verblijven als je er al bent, op die plek zonder afleiding en zonder duidelijkheid. Misschien kunnen we daar ontdekken wie de Ene voor ons kan zijn. Kunnen we terugvinden wat er werkelijk toe doet. Kunnen we misschien, temidden van alle chaos en onduidelijkheid, ervaren dat God met ons aan het werk is en ons blijft vasthouden. De woestijn die de opmaat is voor het hoopvolle visioen dat ons wordt geschilderd: een wereld waarin de verbindingen zijn hersteld, waar liefde en ontferming de boventoon voeren. Een wereld van God. Zo moge het zijn. Zo moge het zijn.